

KIRJALLISUUS JA TAIDE

Tampereen Työväen Teatterin
30-vuotisjuhla.

Othellon ensi-ilta oli suuri menestys.

OTHELLO: TOISEN NÄYTÖKSEN TOINEN KUVAVELMA.

Tampereen Työväen Teatterin 30-vuotisjuhlasta muodostui harrastusnelmainen, arvokas juhlatilaisuus vaikka ankean ajan vuoksi juhla vietettiin vain suhteellisen vaatimattomissa puitteissa. Teatterin ystävät olivat juhlaan valmistuneet hartain mielin ja niin ajoissa, että jo perjantain aamuun mennessä olivat ensi-illan liput lisäpaikkoja myöten loppuunmyytyt ja sunnuntain illaksi oli sen johdosta järjestettävä juhla-ohjelman suoritus toinen kerta. Jo hyvissä ajoin ennen määräaikaan täyttyi teatterin katsomo ääriään myöten yleisöä, joka juhlimielin odotti ohjelman alkamista.

Työväen Teatterin orkesteri soitti ensin muutamia numeroita, minkä jälkeen laulajatar Marja Kuutti esitti pari laulunumeroa saaden suosiota osakseen. Juhlaesitelmän piti professori Väinö Voionmaa, jonka yleisö vastaanotti vilkkain kätentaputuksin. Esitelmänsä kehitti ajatuksiaan työväen kulttuuritoiminnan luonteesta selostaen tarkemmin belgialaisen Hendrik de Manin mielipiteitä tästä kysymyksestä. Esitelmän voimme myöhemmin julkaista kokonaisuudessaan.

Väliajan jälkeen alkoi illan juhlanäytännöksi valitun, Shakespearen „Othellon” esittäminen. Se muodostui alusta loppuun harvinaisen kauniiksi ja ehjäksi taidetapaukseksi, Työväen Teatteri saavutti kauniin voiton, yhden viime vuosien huomattavimpia.

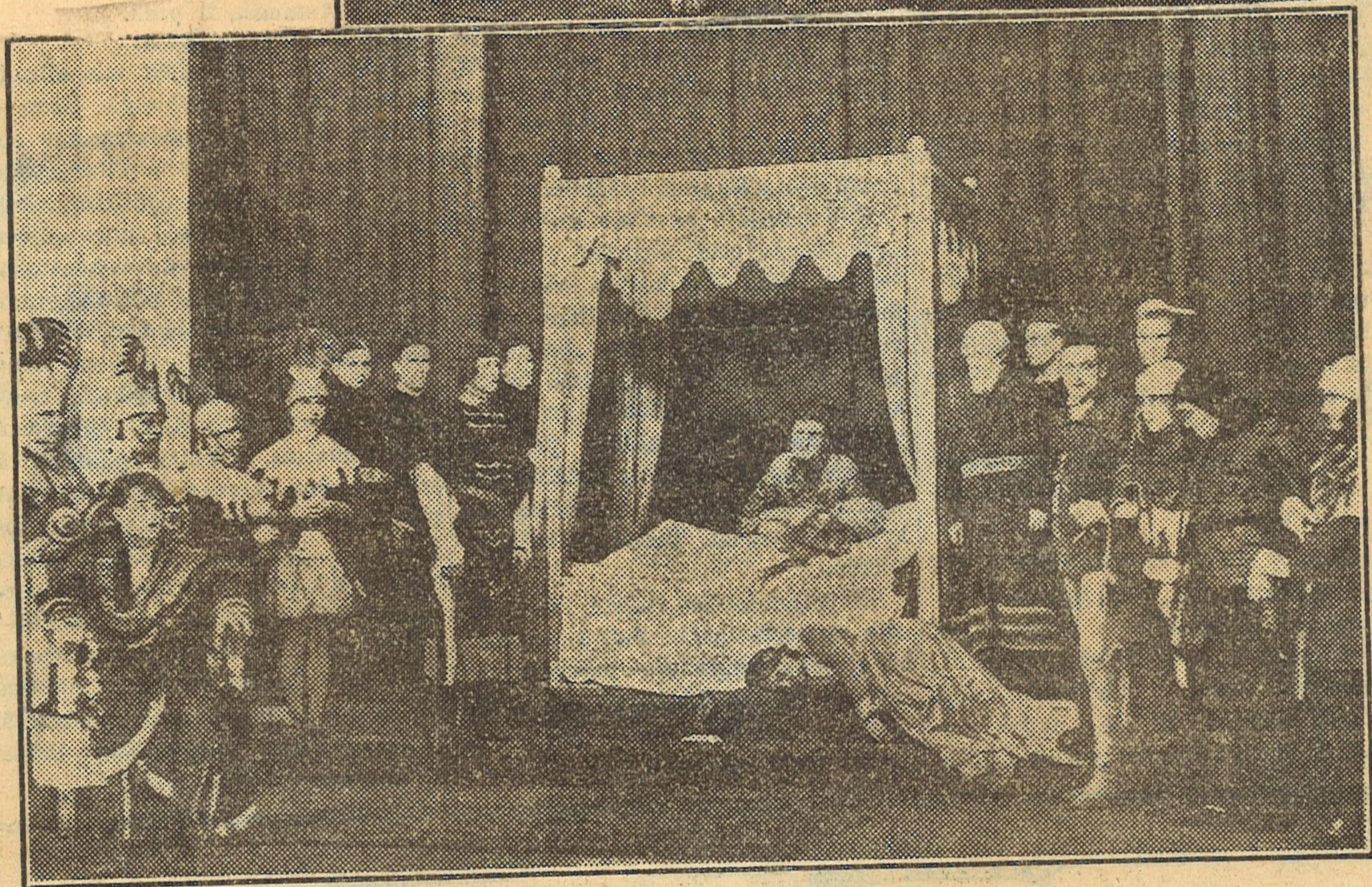
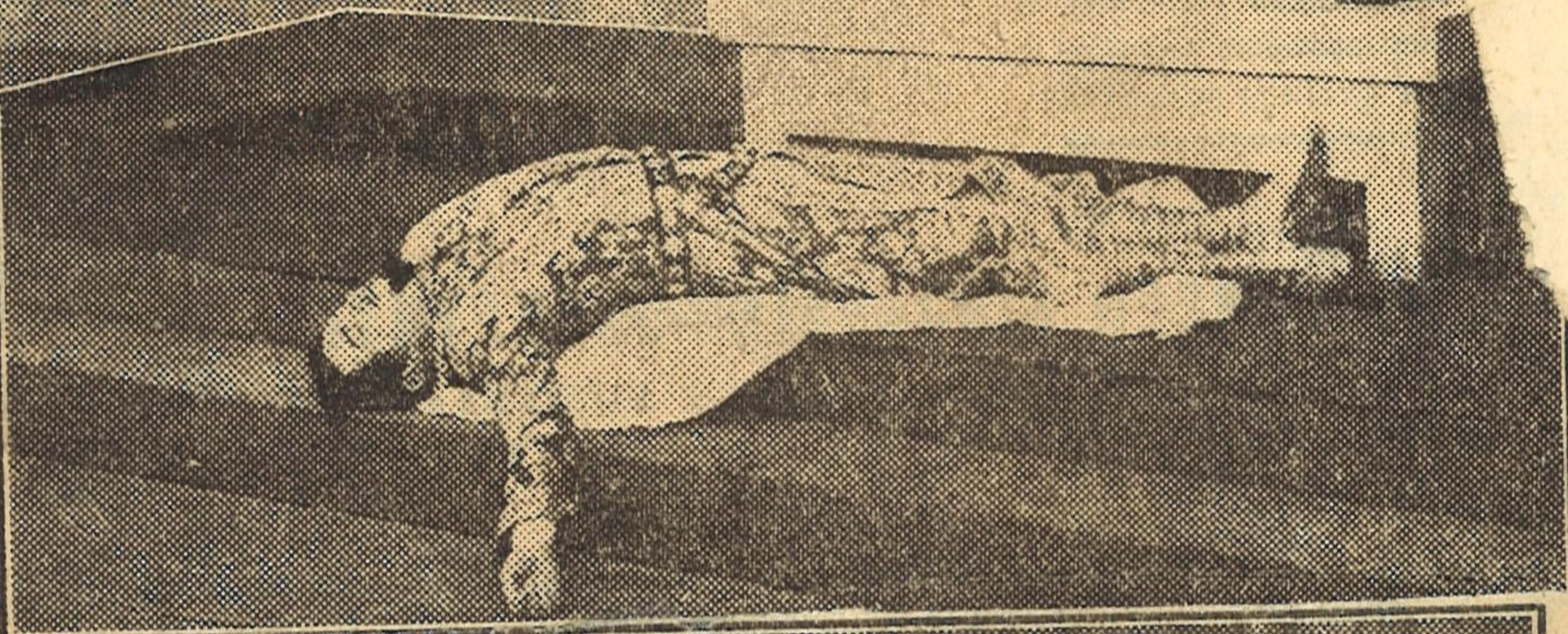
Shakespearen teoksista on „Othello” draamana paljon vaikuttavampi kuin esim. „Romeo ja Julia”, koska siinä rakastavaisia ei tuhoa mikään heidän ulkopuolella oleva sattumusten ja kohtalon verkko vaan toisessa asianomaisessa kasvava ja kehittyvä hävittävä voima: mustasukkaisuus. Siinä ei ole „Romeon ja Julian” kauniita lyyrisiä rakkauskohtauksia, eikä sitä nuorekasta, palavaa into mieltä, mikä kertoo nuoresta, alle kolmekymmenvuotisesta kirjailijasta. „Othellossa” on miehuusiän karua asiallisuutta ja voimaa. Kosti Elon ohjaus oli älykkäästi päässyt lähelle Shakespearen luonnollista alkukantaisuutta ja rehevyyttä. Kokonaisuutensa kasvoi rehelliseltä, yksinkertaiselta pohjalta niin vaivattomasti, että teatterin antama elämän illusioni oli miltei täydellinen. Eräissä joukkokohtauksissa eivät avustajat jaksaneet olla tarpeeksi mukana, kuten esim.

dogin palatsissa. Yleensäkin silloin kuin Tampereen Työväen Teatteri antaa parastaan, ovat sen esitykset vapaita kaikesta teatraalisuudesta ja jos näyttämöefektejä käytetään, ilmenevät nekin niin luonnollisesti, että katsoja ei saa mitään vaikutusta kahdesta erilaisesta ilmentämistahdosta, näyttelijän oman persoonallisuuden ja ohjaajan haahmoittaman mielikuvan välisestä tuskallisesta pingoituksesta niinkuin yleensä sattuu silloin kuin ohjaaja koettaa luoda jotain erikoista. Koruton luontevuus on Kosti Elon ohjauskyvyn mestarillisin ominaisuus. Se ilmeni kauniisti Othellon esityksessä.

Päähuomio kiintyi tietysti johtajan itsensä esittämään Jagoon, näytelmän keskeisimpään henkilöön. Kosti Elon Jago oli ennenkaikkea älykäs ihminen, joka salamannopeasti tajuaa toisen ihmisen sielulliset mielenliikkeet, hän oli tuollainen suuri ymmärtäjä, jonka on niin helppo valloittaa luottamusta ja ystävyyttä, mutta samalla häneltä puuttuu niin täydellisesti usko ihmisen ja elämän valoisampiin puoliin, että se jo tekee hänet saatanalliseksi pahuudessaan.

Kohtaus I. näytöksestä:
vieressä Kosti Elo Jagona
ja Kaarlo Kytö
Othellona.

OTHELLO: KOHTAUS NELJÄNNESTÄ NÄYTÖKSESTÄ.

„Othello” Työväen Teatterissa.

Työväen Teatterissa esitettiin lauantaina „Othello” kolmannen kerran, nyt sillä muutoksella, että Jagon osan esitti Kosti Elon kanssa vuorotteleva *Aarne Jaatinen*.

Jaatisen Jago oli raskaampaa tekoa kuin Elon, tämän Jagon milteipä hienostunut konnuus oli nyt muuttunut avonaisemmaksi ja raaemmaksikin — tässä suhtesessa meni Jaatinen parissa kohtauksessa, esim. Desdemonan kuristamisesta puhuessaan liiankin pitkälle. Mutta ei kuitenkaan voi kieltää Jaatisen omaksumalta käsityskannalta oikeutta, hänenkään Jagonsa ei ollut mikään teatterikonna, vaikkakin se oli raikeampi, ja eräiltä osiltaan tuli kontrasti Jagon ja Othellon välillä nyt

jälkimmäiselle edullisemmaksi kuin ennen. Jaatiselle on annettava se tunnustus, että käytti mustaa väriä taitavasti, joskin myös säästelemättä.

Muuten ei esitys anna uudelleen nähtynä aihetta lisäyksiin siihen, mitä ensi-iltaesitelmässä on mainittu. Niinkuin yllä mainittiin, teki *Kaarlo Kytön* Othello uuden Jagon rinnalla edullisemman vaikutuksen kuin ennen — joka tapauksessa Kytö on lähtenyt oikein ja älykkäästi tekemään Othelloansa, vaikka voimat vielä uupuvat kesken.

Yleisöä ei lauantaina ollut niin runsaasti, kuin Työväen Teatterin esityksessä tekemä ponnistus ansaitsisi. Kosti Elon lahjanäytännössä ensi torstaina voinee kuitenkin odottaa ylitäyttä huonetta.

H — m.

PÄIVÄ VALLINKOSKEN „HOLLYWOODISSA.“

Valkeni aurinkoinen päivä sillä kullalla Suomenmaata missä Larin Kyöstin balladia »Kuismaa ja Helinää» filmaataan.

Sinä aamuna oliin Kuokkasen nuoremman herätys kello neljä, ja kun hän vielä unenrippeet silmissään oikaisi peltojen poikki omasta majapaikastaan kohden Ahopellon taloa, joka toimii tämän Vallinkoskelaisen »Hollywoodin» päämajana, istuskeli jo sen portailla muutamia naamiota odottavia.

Filmimaskeeraajan työ ei todellakaan ole helppoa tällaisena päivänä, jolloin aiotaan suorittaa suuria joukkokohtauksia kuten esimerkiksi sinä päivänä »Kuisman ja Helinän» filmauksessa. Siinä sai huiskia partoja ja maalia naamoihin, kun oli jonossa odottamassa parikymmentä Lappeenrannan rakuuna, joista piti tehtävän Kubanin kasakoita, seitsemän varsinaisen näyttelijän lisäksi.

Mutta työ kävi joutuisasti. Mies toinen toisensa jälkeen livahti Kuokkasen käsistä sillä aikaa kun autobussi kuljetti Ensosta ja Imatralta statisteja filmausta varten.

Sinä päivänä oli sitten »Hollywoodin» päämajassa ja sen vaiheilla todellista huiskinaa. Ylhäällä koivikkomäellä leiskui keinu, kaikui laulu ja soi hanuri. Kaarlo Kytö, Isma, keinutti suuressa kyläkeinussa Helinänsä (Iris Knapea), tytöt sitoivat saraheinää, ennustellen sulhasiaan; ja toisaalla sytytettiin kokkoa ja tanssittiin.

Tämän hilpeän menon keskeytti äkkiä kasakoiden parvi joka kohahti paikalle raisusti antaen kansalle ratsastustaitu-

Kaarlo Kytö ja Hannes Närhi.

ruus näytteen. Siinä kieppui komean Kuisman, Tauno Brännäksen, ohella Micha: Hannes Närhi, nauratellen iloisella tanssillaan väkijoukkoa.

Tämän kaiken kuvaus näytti käyvän aivan itsestään ohjaaja Kaarnan hoidellessa kohtausten monisäikeisiä ohjauksia vuosien varmistamalla tottumuksella, tunnetun saksalaisen kameramiehen, Dietzen vastatessa valokuvauksesta. Ei

mitään kommelluksia. Kohtaus toinen toisensa jälkeen filmattiin sillä aikaa kuin aurinko painui sinisen metsän taakse ja Vallinkosken »Hollywoodissa» alkoi kesäisen yön rauha.

Tämän työn tulokset, jonka teknillisestä puolesta musiikkeineen ja äänineen huolehtii kotimainen, tunnettu yhtiö Lahyn Filmi, saa yleisö nähdä valkoisella kankaalla syyskaudella. — Filmin vuokraa O.Y. Sarastus.

Leo.

Iris Knape-Jäderholm ja Tauno Brännäs

Kosti Elon Jago oli juuri sitä suurta tyyliä, mistä Georg Brandes puhuu tämän ihmistyypin vaarallisuutta ja turmiollisuutta pohtiessaan. Jagon ihmisen sielun mustiin voimiin perustuva suuruus laskeutui oikeastaan vain kerran, loppukohtauksessa ja sekin johtui ehkä esittäjän ensi-ilta väsymyksestä. Jagosta ei siten tullut mitään pöyristyttävää teatterikonnan vaan pahuuden personoitunut ja älyllisesti henkevoitunut voima. Ja lopuksi on annettava johtaja Elon esitykselle se tunnustus, ettei siitä myöskään tullut mitään tähtiosaa,

jonka rinnalla muut esitykset olisivat jääneet varjoon. Ne kaksi henkilöä, jotka varsinaisesti edustivat inhimillisesti katsoen valoisampia voimia, nimittäin Desdemona ja Cassio, ikäänkuin vain kirkastuivat Jagon rinnalla samalla kuin Othello maailmaa tuntemattomana soturina ja ihmisenä, vierasrotuisena ja siis ennakkoluuloisempaa nopeammin muuttui sankarista pedoksi.

Kaarlo Kydön Othello edusti kauniilla tavalla sitä rohkeata, suoraa ja miellyttävää miehekkyyttä, jollaiseksi „mauri” on tarkoitettu, mutta mustasukkaisuuskohtaukset eivät saaneet sitä rajua luonnonihmistä ilmoille, mitä olisi odottanut. Othello sellaisenaan on kai hiukan vieras nuoren näyttelijän persoonallisuudelle, joten siitä ei voinut kehittyä niin varmapiirteistä ja aitoa näyttämöluomusta kuin esimerkiksi Romeosta. Mutta teatterissa ei olisi ollut ketään muutakaan, joka olisi kyennyt esittämään Othelloa tätä paremmin. Desdemonan naisellisesta puhtaudesta ja kauneudesta loi Vappu Elo sensijaan hyvin vakuuttavan ja herkän kuvan. Samoin oli Matti Lehtelän Cassiossa aurinkoisen sunnuntailapsen heleyttä ja raikkautta.

Oili Jaatisen Emilia oli luonnollinen ja miellyttävä, erikoisesti pani merkille näyttelijättären luontevan ja selvän tavan lausua näytelmän runomittaa. Muista suorituksista jäi vielä erikoisesti mieleen Elna Hellmanin raikas Bianca sekä Yrjö Roineen humoristinen ja touhukas sanansaattaja.

Jussi Karin lavastus oli kaunistista ja asianmukaista, taustakuvat viljavuuhattaita ja hillityssä värityksessään miellyttäviä, ne täydensivät kohtauksen tunnelmaa, mutta eivät millään tavoin vaatineet osakseen liikaa huomiota. Einari Haime oli säveltänyt näytelmään sopivan musiikin onnistuneesti. Ensi-illan suosio-osoitukset olivat tietysti vilkkaita, kiitollisimmin näytti yleisö suhtautuvan johtaja Elon esitykseen.

Kukkassato oli runsas. Tampereen Teatterin laakeriseppeleen toi johtaja Eino Salmelainen tervehdyksenä „naapurilta” toivoen samalla hyvän naapurisovun edelleen vallitsevan teatterien kesken. — Näyttelijä Aarne Jaatinen luki senjälkeen saapuneet sähkösanomat, joita olivat lähettäneet: F. E. Sillanpää, Suomen Kansallisteatterin näyttelijäyhdistys, Kansan Näyttämön näyttelijäyhdistys, Sven Hildén, Arvi Kivimaa, Viipurin Näyttämön näyttelijäyhdistys, Viipurin Näyttämön johtokunta, Eine Laine ja Yrjö Tuominen, Artturi Laakso, Emmi ja Martti Tuukka, Toivo Raita, Annikki Virtamo, Ilona ja Alekski Aaltonen, Väinö Syväne, Hämeenlinnan Työväen Näyttämö, Kotkan Näyttämön Hallinto ja Johtokunta, Elsa ja Kaarlo Aarni, Suomen Kansallisteatteri, Mia Backman, Ossi Korhonen, Toivo Ellenberg.

S.-K. K.

Työväen Teatterin „Othello”.

Työväen Teatterin voimana ovat viime aikana olleet kansannäytelmät — ennenkaikkea Finnen eräissä huvinäytelmissä on sen kaarti Kosti Elon johdolla saavuttanut tuloksia, jota parempia tuskin miltään muulta teatterilta Suomessa voi odottaa. Sensijaan on sille parin viime vuoden kuluessa vaatavamman draaman esittäminen tuottanut vissejä vaatimuksia; ehkäpä teatteri tällä hetkellä elää jonkinlaista välikautta, jonka kuluessa se kasvattaa uusia voimia vanhojen, vähitellen väistyvien tilalle. Viime vuoden puolelta on kuitenkin poikkeuksena mainittava sellainen menestys kuin Langerin „Laitapuolella”, joka ohjauksellisesti ja kahden pääosan osalta vastasi hyvinkin korkeita vaatimuksia. Sensijaan jäi viime vuoden yritys klassillisen ohjelmiston alalla, Shakespearen „Paljon melua tyhjistä”, verraten valjuksi.

„Othellon” valitseminen teatterin 30-vuotisjuhlan ohjelmaan tuntui näinollen ehkäpä liiankin rohkealta otteelta, sillä ennenkaikkea kahden pääosan kohdalle asettaa tämä näytelmä vaatimuksia, joita ei hevillä täytetä. Se asu, missä suuri draama nyt saatiin näyttämölle, todistaa kuitenkin, että teatteri on käynyt työhön käsiksi ei vain äärimmäisellä tunnollisuudella ja ahkeruudella — sitähän siltä on totuttu aina odottamaan — vaan myöskin ponnistaen voimansa äärimmäiseen asti. Ei kuitenkaan voi kieltää, että Shakespearen suuren runon sisimmän sisällön tulkitseminen olisi käynyt aivan ylivoimaiseksi, ellei esitys eräältä osalta olisi noussut korkealle yli teatterin tavallisen tason. Kosti Elon Jago oli suurenenen tässä ympäristössä. Jos Jago Shakespearellakin nousee tasavertaiseksi nimiosan, Othellon kanssa, muodostui hänestä nyt ehdoton päähenkilö, hallitsija, joka oli päätensä muita pidempi ja siirteli heitä kuin tahdottomia

nappuloita. Kosti Elon Jagosta tuli pirullisessa konnuudessaan milteipä sankari — pahuuden voimakas ja milteipä kiehtova inhimillistymä. Jagon olemuksen nöyrän, jopa narrimaisen ulkokuoren alta loisti koko ajan saatanallisen kavaluuden riemu, joka voimakkuudellaan teki hänet yksinvaltiaaksi näyttämöllä.

Kaarlo Kydölle oli Othellon miekka vielä liian raskas. Hänessä oli paljon hienostunutta maurilaista ruhtinasta, mutta alkuvoimainen taistelija puuttui. Näin oli viimeisten näytösten rajuilta purkauksilta eräessä mielessä pohja poissa. — Kyto ei ollut luhistunut sankari, vaan onneton ja kärsivä ihminen, jonka taistelu oli enemmän sääliävä kuin järkyttävä. — Näin suuressa osassa häiritsevät lisäksi vielä tavallista enemmän äänen omituinen sointu ja kaavamainen liikehtiminen.

Vappu Elo ja Matti Lehtelä ovat teatterissa viime vuosina saaneet runsaasti osia ja suuria osia, jotka tähän asti miltei järjestään ovat olleet heille ylivoimaisia. Nyt saattoi kuitenkin ilolla todeta, että siivet ovat kasvaneet tehtävien mukana. Vappu Elon Desdemona oli aluksi tosin kovin väritön ja valju, mutta viimeisen näytöksen pelko ja tuska saavutti hyvin kauniin, joskaan ei voimakkaan tulkinnan. Matti Lehtelän Cassio oli vielä epätaisempi — esim. loppukohtauksessa aivan avuton — mutta kohdittain hän epäilemättä osoitti todellista lahjakkuutta.

Muissa tärkeämissä tehtävissä olleista mainittakoon Oili Jaatinen Emiliana, Jagon puolisona, Hugo Makkonen Rodrigona, Kusti Sala Gratianona j.n.e. Pienemmässä osassa kiintyi huomiota erikoisesti Jukka Vienoon, nuoreen avustajaan, joka jälleen osoitti kehitysmahdollisuuksiaan.

Näytelmän taustaksi olivat Kosti Elo ohjaajana ja Jussi Kari dekoratöörinä luoneet sarjan kauniita ja värikkäitä tauluja — niinkuin esityksestä yleensäkin puuttui niistä renessanssin rehevyys ja mehukkuus, mutta kokonaisuus oli silti miellyttävä ja teatterille sen nykyisellä tasolla voitokas. Työväen Teatterin „Othello” on kaikista heikkouksista huolimatta kuitenkin suoritus, joka muodostuu sille kunniaakkaaksi todistukseksi 30-vuotisista uurastuksista.

„Othellon” esitys vaikutti voimakkaasti yleisöön, mutta ulkonaisilta puitteiltaan ei lauaintain juhlanäytäntö kuitenkaan saavuttanut sitä lämpöä, mitä Työväen Teatterin pienemmässäkin juhlassa on totuttu tapaamaan. Olisi odottanut, että näytännön kuluessa olisi osoitettu erikoisesti kunnioitusta teatterin johtajalle ja sen palveluksessa kauimmin ja kunniaakkaimmin toimineille näyttelijävoimille, mitä kuitenkaan ei tapahtunut. Vain heidän urauurtava työnsä on kuitenkin tehnyt mahdolliseksi teatterin nousemisen nykyiseen asemaansa.

H—m.

Tampereen Työväen Teatterin 30-vuotisjuhlat.

Juhlanäytäntönä Shakespearen "Othello".

Kaarlo Kytö (Othello) ja Kosti Elo (Jago).

Maamme työväen teatterit alkavat täyttää vuosia. Suomen Sosialidemokraattisen puolueen perustaminen, joka merkitsi erästä sysäystä työväen henkiseen järjestymiselle ja v. 1905 suurlakko, joka lopullisesti toteutti tämän järjestymisen, ovat Suomen työväen henkisen toiminnan aloilla olleet merkittävänä historiallisina ajankohtina. Viipurin Työväen Teatteri on varsinaisena teatterina vanhin, mutta Tampereen Työväen Työväen Teatterin esihistoria ulottuu sentään kaikkein kauimmaksi ajassa taaksepäin. Tampere on suurena työväenkaupunkina ollut esimerkkinä ja edeltäväjänä niin taiteen kuin työväen pyrkimysten alalla yleensä.

Tampereen työväki rakastaa teatteriaan. Sen huomaa jo siitäkin, että kaikkina sen merkkipäivinä, joihin useampinakin olen ollut läsnä, on salit täyttyneet ylimääräisiä paikkoja myöten. Nykyiseenkin juhlaan liput myytiin tunnin kuluessa. Mutta teatteri on myöskin kuluneina vuosikymmeninä osoittanut ansaitsevansa yleisönsä rakkauden. Se on jo "ajan alussa" toteuttanut suurempaa taiteellista rohkeutta kuin mikään muu taidelaitos tässä maassa. Se jo vuosisadan aikukymmenellä uskalsi käydä käsiksi suuriin tehtäviin. Ja se jo silloin, melkein amatööriasteella ollen, suoriutui niistä kunniakkaasti. Vuosien ja vuosikymmenten vieressä on molemminpuolinen luottamus yleisön ja taidelaitoksen välillä yhä lujittunut. Kun teatteri viime lauantaina, ahtaan taloudellisen ajan ja ennen kuulumattoman työttömyyden ahdistuksessa, vietti kolmevuosikymmenistä juhlaansa, sai se iloita enemmän kuin täysilukuisesta ja hartaasta katsomosta, sai tuntea, että sitä ymmärretään ja rakastetaan. Sellainen toteamus antaa varmaankin uskallusta uhmata vaikkapa kuinka suuria vastuksia.

Juhliva teatteri on toimintavuosinaan tuonut parrasvaloon useampiakin britti-

läisen mestarin nerollisia draamoja. Nyt oli esitettäväksi valittu "Othello". Tässä draamassahan on vain kolme huomattavaa osaa: Othello, Jago ja Desdemona, ollen sentään viimeksi mainittukin kaikessa suoraviivaisessa puhtaudessaan ja sydämellisessä rehellisyydessään vain eräänä erikoisuutena Shakespearen naisten joukossa mielenkiintoinen. Eräät sivuosat, jotka ovat selvästi hahmoteltuja, ja muutamat joukkokohtaukset vaativat sentään sekä hyvää tulkintaa että erikoisesti ohjaajan kykyä vaikuttaa taakseen yhteisesitykseen täydentävästi eikä hajoittavasti. Tällaista kokoavaa ja yhteensulattavaa kykyä johtaja Kosti Eloilla on harvinaisessa määrässä. Hänen parhainta valtausalueitaan lienee kansan komiikka, ehkäpä kansannäytelmä kokonaisuudessaan, mutta monissa muissa tehtävissä, usein suurissakin, hänen kykynsä on pystynyt luomaan meidän oloissamme erikoisesti huomattavaa ohjaajataidetta. Korvaamattomana apuna on hänelle koko ohjaaja-aikansa ollut tamperelainen näyttämömaalarin Jussi Kari, joka teknillisen valmiuden lisäksi aina on osoittanut perusteellista syventymistä ja käytännöllistä suhtautumista työhönsä.

Näiden molempien kykyjen ansiosta oli "Othello"-esitys saavuttanut jälleen sellaisen kypsyyden leiman, joka Tampereen Työväen Teatterille useimmiten on ollut ominaista. Tässä lyhyessä kirjoituksessa ei luonnollisesti ole tilaisuutta syventyä kysymykseen, oliko teatterin esitys lavastuksen ja tyyliinsä puolesta paras mahdollinen. Kenties Shakespeare-tyyliä ei ole vielä lopullisesti löydettykään. Ainakin viimeksi kulunut aika on siinä suhteessa ollut yhtämittaista kuumeista etsintää. Ei tietystikään erikoisesti Suomessa, jossa mestaria sentään verraten vähän joudutaan esittämään, vaan suuremmissa teatterimaailmassa. Juhlivan teatterin ohjaajalla ja lavastajalla oli kuitenkin ollut selvä pyrkimys luua kokonaisuuteen, ja he myöskin siihen pääsivät.

Kosti Elo esitti itse Jagoa, persoonittua pahuutta. Tästä ihmeellisestä pahuuden ja ilkeyden patoutumasta tehdään useimmiten näiden kielteisten ominaisuuksien symboli. Sitä Elonkin esitys tarkoitti, ja sitä varten hän lie ottanut mukaan Kypron maaherran tappoa Cassion rampauttamiskuvaelman, joka useimmiten jätetään pois. Elon ago oli syvällisen ja johdonmukaisen markinnan tulos, mutta on sanottava, että äänellinen ilmaisu, joka on niin tärkeä, ei varsinkaan nopeissa vuoro-sanoissa ollut täysin selkeä. Muut keinoja taiteilija kuitenkin hallitsi, ja niiden avulla hän loi tästä pahasta hen-gestä mielessä säilyvän kuvan.

Kaarlo Kytö on Tampereen Työväen Teatterissa ollessaan käynyt lävitse huomattavan kehityskauden. Hänellä jos kellään on ollut vaikea alkukamppailu. Hän ei mitenkään tahtonut päästä keinojensa herraksi. Sitä ilahuttavampaa on, että hän osoittaa näyttelijänä päässeensä huomattavaan kypsyyteen, joka edellyttää suurtenkin draamakirjallisuuden henkilöiden onnellista tulkintaa. Hänen Othellonsa oli odottamattoman suuri saavutus. On huomattava, että Othellon henkilössä ei ole monta oleellista piirrettä, ja draaman loppupuolen hallitsee häntä vain yksi ainoa tunne: hillitön mustasukkaisuus. Vaaditaan aivan erikoisen kouliutunutta näyttelijää tuomaan ilmi tämän tunteen kovin monissa eri vivahteissa. Siinähan vaihtelevat vain sanat, mutta niiden pohjana oleva voima on aina sama. Tämän huomioon ottaen Kytö pääsi sangen selvään ja herpautumattomaan otteeseen. Hänen äänensä ei ole erittäin voimakas eikä monivivahteinenkaan, mutta hän osaa nyt jo sitä käytellä. Alkuvoimasta temperamenttia ja intohimoa hänellä on ainakin ollut. Kun hän nyt lisäksi osaa jo ilmentää ruumiillaankin, syntyy hänen käsissään näinkin vajkea ja jo ruumiillistakin voimaa tavallista enemmän kysyvä tehtävä hyvin ansiokkaasti.

Nuori Vappu Elo, joka esitti Desdemonaa, on nähdäkseni saanut nykyiselle kehityskaudelleen liian vaativia ja vastuunalaisia tehtäviä. Hänellä on epäilemättä edellytyksiä, mutta toistaiseksi ei vielä vastaavia ilmennyskeinoja. Niinpä saattoi käydä, että aivan toisarvoinen osa (Emilia — Oili Jaatinen) kokoneen näyttelijättären harkituihin ja selkein ottein esittämänä jätti paljon

tärkeämpään Desdemonan varjoon. Nuori näyttelijätär esiintyi miellyttävästi, mutta ilman sisäistä lämpöä, joka olisi voinut tehdä Desdemonasta rehellisyyden, valoisuuden ja sydämellisyyden perikuvan, joka hänen tulisi olla.

"Othelloon" oli kapellimestari Einar Halme säveltänyt musiikin, joka maallikon korvaan kuului tarkoituksen mukaiselta. Sehän lienee aiotukin väliaikoina loihittimaan tunnelmaa sekä katsojille että näyttelijöille.

Juhlanäytännössä teatterin oma orkesteri kapellimestari Halmeen johdolla esitti alkusoiton, laajatar Marja Kuutti lauloi, ja prof. Väinö Voionmaa piti juhlaesitelmän.

H. V.